

Referat av betänkandet om familjerådgivning

Betänkande ang. familjerådgivningen har framlagts av en kommitté, som tillsattes 1955 och vars ordförande har varit fru Inga Thorsson. Det säger sig självt att det ämne, som här behandlats hänger intimt samman med abortutredningen av år 1953. Där förutsattes en vidgning av den abortprofylaktiska verksamheten. Att abortutredningen icke föranlett någon direkt lagstiftande åtgärd sammanhänger kanske med att man ville invänta resultatet av nu föreliggande utredning. Vid motioner i ämnet under de senaste riksdagarna har också påpekats att hithörande frågor borde lösas i samband med den lagstiftning som kan bli följden av utredningen om breddningen av abortförebyggande verksamheten.

I betänkandets första avdelning redogörs för hur behovet av en familjerådgivning växt fram — man pekar på den ökade skilsmässofrekvensen och på det förhållandet att "ej endast splittrade hem utan oenighet och slitningar mellan föräldrarna, inkonsekventa uppfostringsmetoder och känslökyla i hematmosfären kan spåras i bakgrunden hos de flesta gravt missanpassade människor". "Även bakom självmord eller självmordsförsök ligger i många fall samlevnadsproblem och detsamma gäller ofta aborterna såväl de legala som de illegala. Allt bör sålunda göras för att "söka skapa harmoniska hemförhållanden och på så vis i någon mån mildra det mänskliga lidandet i en pressande tillvaro."

Betänkandet konkretiserar målsättningen: man syftar till att söka återställa balansen i ett stört förhållande mellan äkta makar eller övriga samboende. Man vill söka hjälpa människorna att se nyktert på sina och kontrahentens problem och söka komma underfund med vilka praktiska detaljer som behöver ordnas för att minska motsättningarna. Problemen växlar, det kan vara ekonomiska svårigheter, motsättningar i förhållande till släkt och vänner, i frågor rörande politik, moral och religion. Det kan vara situationer, där svartsjuka, otrohet eller sexual missanpassning utlöst svåra störningar.

Arbets sättet är framförallt samtalsbehandlingen, förbättringar i miljö som kan åstadkommas genom sociala eller andra praktiska åtgärder och dessutom, när så kräves, behandling av läkare.

Rådgivning i samlevnadsfrågor är ingen ny-

het; det har alltid varit en viktig del av prästernas, läkarnas och advokaternas arbete. En organiserad verksamhet på detta område har bedrivits under senaste decenniet, dels när det gällt frågor rörande avbrytande av havandeskap på speciella abortbyråer, som funnits i anslutning till centrallasarett i flera av länen, dels som allmän familjerådgivning driven i primärkommunal regi, av kyrkliga organisationer och enskilda föreningar. Stockholms stads familjerådgivningsbyrå har arbetat sedan 1951.

Utredningens mening är att man bör söka samman slå den direkta abortförebyggande verksamheten med övrig rådgivning i samlevnadsfrågor till en familjerådgivning i vidsträckt bemärkelse. Man betonar att problemen egentligen är desamma: motiven som driver en kvinna att söka abort är desamma som kommer hennes icke gravida medsystrar att söka hjälp vid en rådgivningsbyrå för samlevnadsfrågor. Man pekar på att återfallsfrekvensen efter legal abort är hög. Problemen i samlevnaden kvarstår. Förhållandena som motiverat aborten har icke kunnat förbättras, många gånger därför att man icke på abortbyrån haft tillräckliga möjligheter att söka reda ut och hjälpa ur dessa problem eller ordna en god eftervård. De knappa personella resurserna gör också att verksamheterna bör hållas samman. Att splittra upp i två grenar skulle hämma en ändamålsenlig utbyggnad, anser utredningen.

Det betonas även att för de i verksamheten tjänstgörande socialarbetarna måste en upp blandning med fall där frågan abort eller icke är aktuell anses i hög grad önskvärd. Det skulle minska den oerhörda tyngd och det ansvar som ligger i handläggandet av enbart abortärenden.

I diskussionen inom utredningen har bl. a. av experten Colliander, föreståndare för rådgivningsbyrån i Stockholm, som i ett särskilt yttrande föreslagit att verksamheterna borde hållas åtskilda, hävdats att abortklientelet skulle hänvisas till speciella byråer vid lasaretten medan eftervården skulle skötas av fristående familjerådgivningsbyråer. Svårigheterna med en dubbelorganisation har emellertid gjort, att kommittén icke velat föreslå ett sådant arrangemang.

Kommittén har tänkt sig att de nya familjerådgivningsbyråerna skall organiseras fristående från sjukhuset. Endast i undantagsfall, där lämplig lokal annars ej kan uppbringas, skall man acceptera att ett inryckande av verksamheten lokalmässigt bindes vid sjukvårdsanstalt.

Rådgivningen skall vara kostnadsfri. Den bör ej omfatta genetisk rådgivning eller borgerlig medling. Trots den starka anknytning verksamheten har till nykterhetsvård och övrig socialvård bör den dock hållas skild från övriga sådana vårdformer.

Vid byrån skall tjänstgöra minst två s.k. familjerådgivare, dvs. socialarbetare med mentalhygienisk utbildning, samt såsom konsulter läkare-psykiatriker och gynekolog. Byrån skall förestås av särskilt väl meriterad kvinnlig familjerådgivare. Eftersom byråerna kommer att upprättas inom länens centralort föreslås en fältorganisation: lokala ombud dit på andra platser boende kan vända sig för rådfrågning. Det är tänkt att man härigenom kan få en sällning av materialet och att klienterna kommer att få en hänvisning till lämplig instans. Lokalombudet skall vara en allmänintresserad och klok person, som fått genomgå en kortare introduktionskurs.

Landstingen föreslås som huvudmän för organisationen. En särskild familjerådgivningsstyrelse skulle svara för ledningen av verksamheten. Statsbidrag föreslås utgå med 60 % av familjerådgivarnas löner samt till de särskilda anslag som abortkuratorerna har och väntas få för att möta överhängande hjälpbehov hos klientelet.

Medicinalstyrelsen blir tillsynsmyndighet; valet är motiverat med att de abortprofylaktiska fallen med dess medicinska aspekter kommer att bli den viktigaste delen av verksamheten. En socialt kunnig och erfaren person med byrådirektörs ställning handhar ärendena. Lokalt står verksamheten under 1:e provinsialläkarens tillsyn.

Kommittén inser klart att de verkligt stora svårigheterna ligger i att skaffa kvalificerad personal till arbetet. Det behövs inom de närmaste åren minst ett 90-tal utbildade familjerådgivare förutom de som nu står till förfogande. Utredningen förutsätter att statligt stöd ges till speciella kurser på ett år vid Socialinstitutet. För att bli familjerådgivare skulle

krävas denna påbyggnad på den vanliga kuratorutbildningen.

Abortutredningen föreslog en decentralisering av bedömningen av abortansökningarna (lokala prövningsnämnder bestående av en socialvårdare och två läkare skulle svara för avgörandet i abortärenden). Den nu aktuella utredningen finner det lämpligt att familjerådgivningsbyråns föreståndare förordnas att inom nämnden företräda den sociala sakkunskapen. Man anser, att detta skulle innebära stora fördelar, eftersom familjerådgivningsbyråns föreståndare kan förmodas äga mer kännedom om den sökande än vad en utomstående kan tillägna sig vid ett kortare sammanträffande.

Övergångstiden beräknas till ungefär 5 år. Abortbyråerna såsom de nu fungerat kan under denna tid ha statsbidrag, men detta bör indragas om icke verksamheten avvecklas och överflyttas till allmänna familjerådgivningsbyråer.

R. B.

«Vi och vår hälsa»

HULTAFORS

fysikalisk-dietisk kuranstalt

Postadress: HULTAFORS

1,000 fot över havet

Lämplig rekreationsort.

Alla moderna badformer, electricitets-
behandling, massage.

Vegetarisk och blandad kost.

Individuell diet.

Läkare:

Dr I. Unhäll

Mod. priser. Inga drickspengar.

Begär utförligt prospekt.

Tel. Borås 950 50.